

Døvehistoriske samlinger

**Her inne finner du dokumentasjon av døvehistorie
fra Bergen/Vestlandet**

**Ansvarlig:
Museumsutvalget i Bergen Døvesenter**

Åpent etter avtale

Norsk Døvehistorisk Museum
Nasjonale døvehistoriske samlinger og bibliotek

I 1991 flyttet døveskolen i Trondheim fra Bispegata 9 b, som hadde vært døveskole siden 1855. Da begynte en kamp for å få beholdt den gamle skolebygningen - til nasjonalt døvehistorisk museum.

Bygningen, populært kalt "Rødbygget", ble vurdert som verneverdig. Den hadde vært døveskole i alle sine år, og i 1918 var Norges Døveforbund blitt stiftet der. Landets døve mente å ha høvd på dette bygget og forsvant ut staten skulle overta det til døvovernansjonen, som selv ville sørge for rehabilitering og vedlikehold.

De offisielle arkivoppgavene så net og overfor administrasjonen til Statbygging, som rehabiliterer bygget og innrykk leietale med Trondheim Ingeniørhøgskole. Dette førte til en klemmedemonstrasjon av døve i Trondheim, med deltakelse fra hele landet.

Resultatet ble at Norges Døveforbund fikk overta 1. og 2. etasje i den ene halvdel av Rødbygget. Norges Døveforbund opprettet Stiftelsen Norsk Døvehistorisk Museum, som en privat stiftelse, med formål: "å etablere og drive Norsk Døvehistorisk Museum som et nasjonalt museum for døve historie, språk og kultur og med tilhørende bibliotek, vitenskap og helsevesen".

Norges Døveforbund innleide lokaliteter med Statbygging, og så begynte et intensivt arbeid for å finne en løsning som kunne sikre museet for framtiden. Alle systemer er belønnet for en dokumentasjon av døves historie, villet støtte tilkalt økonomisk. Museets framtid er derfor framtidig høyt utviklet, ingen stillinger er knyttet til de samlingene som etter hvert er kommet på plass, og de nødvendige utgiftene dekkes av inntekter av frivillig kaffe/drikk i Rødbygget på leietale.

Alle håper nå på et gjennombrudd i løpet av 1998...

Norsk Døvehistorisk Selskap

2. februar 1990 ble Norsk Døvehistorisk Selskap stiftet, og dermed fikk vi et eget organisasjonsledd med spesialoppgaver:

« å sørge for at det generelt og lokalt blir arbeidet med registrering, innsamling og forvarlig oppbevaring av all som kan ha døvehistorisk interesse, og slik at dette kan bli stilt til disposisjon ved utarbeidning av foredrag, jubileumskrifter, bøker m. m. - samt medvirke og stimulere til utgivelse av historisk både på trykk og ved videoprogammer».

Medlemstallet vokste så godt at det allerede året etter ble økonomisk mulig å utgi eget organ for selskapet. Nye Journal for Døve kom ut med sitt første nummer i desember 1991. Navnet ble valgt på grunn av at det første norske døveblad, utgitt av døve, har navnet Journal for Døve, et navn som ble skiftet ut etter få år. Nye Journal for Døve har senere kommet ut regelmessig, nå med 4 numre i året.

Ved utgangen av 1997 hadde selskapet 185 individuelle og 35 kollektive medlemmer. Kontingensten er kr 150 for individuelt og kr 500 for kollektivt medlem (De fleste kollektive medlemmene er døveforeninger og døveskoler.)

Det er opprettet lokallag av NDHS i Oslo, Bergen, Trondheim og Drammen, og medlemmer av NDHS som bor i disse områder kan automatisk delta i aktivitetene i lokallagene.

NDHS har årlige valg og valg etc. Hvert annet år styret består av bare 3 personer, hvor med personlig varerepresentant. For tiden har NDHS eget kontor i Bergen, i Kalfarveien 77. (Postboks 3186, 5029 Bergen.)

NDHS er spesielt opptatt av opprettholdelse av Norsk Døvehistorisk Museum i Trondheim, med et tett program og stor deltakelse fra mange land, bl.a. fra USA, Australia, Russland, Italia, Spania osv.

I 1997 arrangerte NDHS 3. Internasjonalt konferanse om døvehistorie i Trondheim, med et tett program og stor deltakelse fra mange land, bl.a. fra USA, Australia, Russland, Italia, Spania osv.

NYE JOURNAL FOR DØVE

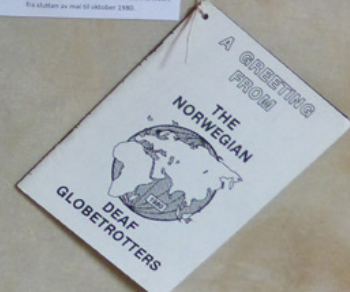

Journe (døve) ble avstøpt av tyskerne og satte for mål i fengsel!

Turister og representanter i forbindelse med Norges Døveforbunds landsmøte 19.-23. mai 2005

De er våre døve medlemmer: Torbjørn Tolle, Erling Jacobsen og Rune Ande, alle med bil på eventyr-reise i Vest-Atilla i fire måneder. Fra slutten av mai til oktober 2005.

NORSK DØVEHISTORISKE SAMLINGER OG BIBLIOTEK
DØVEMESTERSKAP I FRIIDRETT
OG NASJONALT SKOLEESTERSKAP FOR DØVE OG TUNGBØRTE
på Fana Stadion
28.-29. august 1981
Net: Ivarn Sørensen, leder
Vær åpent for alle som vil delta. Vi oppfordrer derfor alle å komme til å støtte våre utøvere.

Stiftet: Døveforening tilsluttet Norges Døveforbund:

1. 17.11.1876 Oslo Døveforening
2. 30.05.1880 Bergen Døveforening
3. 09.12.1900 Stavanger Døveforening
4. 17.01.1905 Harstad og omegn Døveforening
5. 30.12.1906 Tromsø Døveforening
6. 10.01.1910 Kristiansand Døveforening (men man arbeider med å finne ut om foreningen i virkeligheten ble stiftet i 1908)
7. 20.01.1912 Salten Døveforening
8. 31.05.1914 Vestfold Døveforening
9. 13.02.1921 Telemark Døveforening
10. 07.01.1922 Nord-Trøndelag Døveforening
11. 30.10.1922 Trondheim Døveforening
12. 27.11.1922 Aust-Agder Døveforening
13. 24.05.1924 Møre og Romsdal Døveforening
14. 15.07.1928 Østfold Døveforening
15. 30.12.1928 Hedmark Døveforening
16. 20.02.1932 Drammen Døveforening
17. 01.07.1935 Helgeland Døveforening
18. 18.01.1947 Haugaland Døveforening
19. 11.11.1951 Sandnes Døveforening
20. 25.06.1955 Narvik og omegn Døveforening
21. 25.10.1960 Romerike Døveforening
22. 06.12.1961 Oppland Døveforening
23. 24.03.1963 Hallingdal Døveforening
24. 24.03.1967 Ringrike og omegn Døveforening
25. 06.12.1966 Sunnhordland Døveforening
26. 22.05.1996 Sogn og Fjordane Døveforening

Delvis fremgang 1985-1990

Bli medlem av Bergen Døvesenter

Du blir medeier i et flott Døvesenter og et fint ferie hjem!

Men aller viktigst: Du blir på lag med oss som kjemper for et bedre samfunn for døve

Du blir med i demokratiet som styrer Bergen Døvesenter

1985

420

1986

365

1987

294

1988

326

1989

344

1990

238

Kafarveien 79 5016 Bergen
E-post: post@bdgs.no

Medlemsstift (Bergen Døvesenter) 1670-2306
Publiser Bergen Døvesenter

Halv pris på alle feiler i Døvesenteret	Rimelig delbetaleravgift på kurs
Rimelig leie for de vi ikke store dager i Døvesenteret	Medlemskort «Budsjettkurs gratis»
Halv pris på opphold på kursprogrammet «Budsjettkurs»	Døves Tidsskrift til halv pris
Støtte til deltakelse på kulturarrangementer og utstillinger	Medlemskort til ungdomskole

Det lønner seg å være medlem i Bergen Døvesenter
som også gir deg økonomisk støtte av Norges Døveforbund

NORSKE DØVES LANDSFORBUND (NORGES DØVEFORBUND)

Stiftelsen av NORSKE DØVES LANDSFORBUND 18. mai 1918

Bergen var representert ved skolelæreren Anders Ramstedt da forbundet ble stiftet i Trondheim. Bildet er tatt etter stiftelsesmøtet, og disse stantet det første forbundsmøtet.

Sittende fra venstre: Kolbein Vikar, Ragnar Zetter, Oslo, dav. (førstemann), Inga Dahl (Spørboe), Tromsø, lærer (styremedlem), døveleier Johannes Mathis Berg, Trondheim, lærer (formann).

Sittende fra venstre: Skolelæreren Anders Ramstedt, Bergen, dav. (førstemann), skolelæreren Samson Haage, Stavanger, dav. (kasserer), hørselslære Martin Sivertsen, Harstad, lærer (styremedlem).

TEGV OG TALE.

(Organ for norske døves landsforbund.)

No. 12. Utgitt i gang hvert måned Desember 1922. Redaktør: Johannes Mathis Berg, Trondheim.

Jul.

De som har vært medlemmer av dette forlaget, vil ha fått i sine hender et godt utvalg av de forskjellige aviser og tidsskrifter som er utgitt av de forskjellige landsforbund. Dette er et godt utvalg av de forskjellige aviser og tidsskrifter som er utgitt av de forskjellige landsforbund.

Om det nye forlaget.

De som har vært medlemmer av dette forlaget, vil ha fått i sine hender et godt utvalg av de forskjellige aviser og tidsskrifter som er utgitt av de forskjellige landsforbund.

Sprog.

De som har vært medlemmer av dette forlaget, vil ha fått i sine hender et godt utvalg av de forskjellige aviser og tidsskrifter som er utgitt av de forskjellige landsforbund.

FØRSTE LANDSMØTE - HOLDT I BERGEN JULI 1920

Første landsmøte i Norske Døves Landsforbund ble holdt i Bergen i forbindelse med døveforeningens 40 års jubileum. Det var ikke mange valgte representanter, men på listen var det 170 deltakere!

Bergen hadde tre valgte representanter: Skolelæreren Anders Ramstedt, skolelæreren Jakob Hovland og skolelæreren Alfred Nardal. Ramstedt ledet til debat over emnet: "Kan alle bli skolelærere?" mens Nardal hadde to innlegg om døve. De andre foretatte arbeidet med "De døves mesters" og "De døves avis". Landsmøtet vedtok å gi ut eget blad, "Tegn og Tale" (da Døves Tidsskrift), og etter en lang og hellig debatt ble denne resolusjonen vedtatt:

"Landsmøtet stiller ønskeligheten om at de døves foreninger opptar arbeidet for, at medlemmer bruker et valgt tegn med felles tegn over hele landet."

På bildet ser vi landsmøtets organisasjon.

Sittende fra venstre: Per Andersen (formann), Oslo, Ole Johnson (formann), Kristiansand, Inga Dahl (Spørboe) (formann), Tromsø, Johannes Mathis Berg (formann), Trondheim, Anders Ramstedt (dav.), Bergen, Samson Haage (dav.), Stavanger.

Sittende fra venstre: Lunde Johnson (dav.), Trondheim, Albert Svendsen (dav.), Trondheim, Alfred Sandst (dav.), Bergen, Katty Skillefjord (dav.), Oslo, Jakob Hovland (dav.), Bergen, Herman A. Jensen (dav.), Oslo, Ragnar Zetter (dav.), Oslo.

Tegnspråk og håndalfabet

Både tegnspråk og håndalfabet har lange tradisjoner, ikke bare blant døve, men også blant hørende. Fra mange filmer kjennes vi til indianerne bruker tegnspråk. Merker som hadde taleforbud i klasser, omgikk dette forbudet ved å oppfinne både tegn og håndalfabet.

I sammenheng med døve har "høremøgløse" tegnspråk vært i bruk i mange hjem før vi fikk døveskoler. Senere har døve lært seg dette på døveskole, og på det høve tegnspråk ikke skulle brukes!

Den egentlige utvikling av tegnspråk og håndalfabet i Norge begynte med døveskolen i Trondheim i 1825, da Andreas Christian Møller begynte å undervise med tegn og håndalfabet som han hadde lært i København. Senere har dette utviklet seg videre.

Av håndalfabeter har vi både 1- og 2-hånds, og et internasjonalt 1-hånds alfabet. 1-hånds alfabetet som brukes i Norge er svært likt med det man bruker i de fleste andre europeiske land og i USA, men det svenske avviker sterkt fra det. 2-hånds alfabetet vårt er spesielt, norsk. I Storbritannia brukes også et 2-hånds, men det er meget annerledes enn vårt.

Tegnspråket (det egentlige) utspreser seg ved at man ikke kan bruke talestemmen sammen med det. Det har sin egen grammatikk. En del tegn brukes sammen med munnlig tale, andre tegn med eller uten andre menneskelige. Man kan også bruke "tegn til tale", tegn som følger talepråket, men dette regnes ikke som tegnspråk.

Vårt tegnspråk har mange dialekter. Vi har i Norge f.eks. minst 8 ulike tegn for "mor" og "far". Likevel pleier ikke dette å by på problemer når døve fra forskjellige kantar av landet treffes.

Tegnspråket er ikke internasjonalt, men mange tegn regnes likevel som mer eller mindre internasjonale. Det finnes en form for "internasjonalt tegnspråk" som en kan bruke på. Det brukes mest og mer når døve treffes til verdensomspennende konferanser/kongresser/idrettsstevner.

"HÅN BLE STRAFFET FOR Å HA BRUKT TEGNSPRÅK!"

Det eldste trykte norske håndalfabetet vi kjenner til.

Fra de første øvelser med fingeralfabet!!

1-håndsalfabet (internasjonalt) med tillegg av a-o-å

2-håndsalfabet, særlig utbredt på Østlandet

Tolkene: "Vanskelig tilfelle, sjøf - jeg behøvers indianernes tegnspråk, men denne høringen er mistandbar av tegnspråk!" (The Deaf American)

Håndalfabetet som Andreas Chr. Møller lærte i København og brukt med seg til Trondheim. De første øvelser for håndalfabetet ble trykt opp og de ble gitt på Trondhøms-Døveskoleens skole i 1825.

TEKSTFONEN
 er et moderne fullservice-trykkeri som tilbyr et stort spekter av grafiske tjenester. Bedriftens produksjon er innen offset, tekst-, bilde- og trykkeskikk bedrifter, og det disponerer moderne stater i alle ledd av produksjonen. På vår formfremstillingsavdeling benyttes kradige PC'er og Mac'er til layout, setting og bildebehandling. Maskinparken på offsetavdelingen er utstyrt for bok- og bladproduksjon, samt mindre reklamestrykkerier. Vår sikringsavdeling er Bergens fremste leverandør av isokollstrykkerier. Andre trykkerier AS er også blant våre trykkere i Norge som behøver oppdatert i den teknologiske utvikling.
 Bedriften eies av Norges Døveforbund (døveledere) og forbandets forsamling, ble opprettet i 1951 og er et arbeidsmarkedsselskap (AMB) med vekt på ansettelse av yrkesutdannet døve. Det arbeider i dag 25 døve-fag- og hjelpepersonell i bedriften. I kundeporteføljen inngår kunder fra både det private næringsliv og det offentlige, kommersielle og ideelle organisasjoner. Bedriftens økonomi er solid. Produksjon og administrasjon foregår i eget bygg i Klaus Hansensvei 22, sør for Store Langegårdsvann, Bergen.

Doves Trykkeri AS i Bergen, sett fra Mellendalsveien

Døves Forlag AS
 ble opprettet av Norges Døveforbund 1. januar 1985. Forlaget holder til i Klaus Hansensvei 22 i Bergen og har i 1998 fem ansatte, tre døve og to hørende.
 Forlaget eies av døveorganisasjonen, med Norges Døveforbund som hovedaksjonær. De øvrige aksjonærene er av døveorganisasjoner tilhørende forbandet. Døves Forlag AS gir ut *Årens Tidsskrift*, organ for Norges Døveforbund, somles gratis til alle medlemmer i forbandet, og for dette betaler forbandet årlig tilskudd til forlaget. Andre, som ikke er medlem i noen av forbandets foreninger, abonnere på bladet.
 Døves Forlag AS utgir også materiell til kurs i tegnspråk og opplæring i kommunikasjon med tegnspråk, videoter med tegnspråk, kortbøker med tegn, emnehefter, informasjonsskredder, innmat om tegnspråk, døvehistorie og faglige bøker om og for døve m.m.
 Forlaget gir ut *26-konferansetaler*, fører register over medlemmer i Norges Døveforbund og diverse midlertidig innmat om tegnspråk, døvehistorie og helseomsorg, med bistand fra Døveforbundet.

De første rom i skolebibliotek og kurscenter for døve i Trondheim.

Al folkehøyskole og kurscenter for døve
 I 1974 ble Al folkehøyskole og kurscenter for døve innviet, opprettet av Norges Døveforbund. Grundskolen var skrevet ut av og var ledet av en utvalg i alle leddene i livet ved døveforbundet.

Det første rom konstruert seg om, var et folkehøyskolebibliotek, utstyrt med bøker som behøvet tegnspråk. Forfattet med dem ble det utvalgte spesielle kartene både for døve og for hørende. Det var på dette biblioteket de ble undervist i tegnspråk, og de som hadde hørende lærere ble undervist på kurs omkring i landet. Likevel ble kursene utvalgt mest sannsynlig for opplæring av døveforbandet.

Somere har utvalgt på Al kursene utvalgt, og det er utviklet en lang rekke ulike kurs av kortere og lengre varighet, både for døve, hørende og hørende, for døve innvandrere og flyktninger fra mange land. Skoling har man spesialisert seg på tegnspråkkompetanse, og de siste årene har skoling i utvalgte fag for lærere med helseomsorgsbare fag (fag som oppvekst, helse, fysioterapi, foreldre og omsorg til døvebarn) utvalgt utvalgt. Disse kursene har vært utvalgt i landet. Likevel ble kursene utvalgt mest sannsynlig for opplæring i tegnspråk. Det har det til en rekke kurs hørt ut.

Skole-kursmateriale ligger vakkert til på Bakketeggen - bok- og tryk- og M.A. svømmehall. Skoling til utvalgt folkehøyskolen som til de forskjellige kursene har i alle årene vært jevnt god, som regel med flere sekere enn det har vært plan ut, selv om kapasiteten har økt.

Al folkehøyskole og kurscenter for døve er et selvstendig utvalgt, men finansiert av styret for utvalgt oppnevnt av Norges Døveforbund.

Fra sikringsavdelingen på Doves Trykkeri AS

Døves Forlag AS i Bergen. Her ser vi litt av vareutvalget

Døves Vidéos nybygg på Bakketeggen, Al

Døves Video
 er opprettet av Norges Døveforbund som et selvstendig utvalgt, med et styre oppnevnt av forbandet. Virksomheten har produksjonsbøker på Bakketeggen, Al.
 Formålet er å produsere videoprogrammer for døve, det vil si helseomsorgsprogrammer på tegnspråk.
 Med tilskudd fra Kulturdepartementet og Statens Biblioteksystem og samarbeid med NRK har Døves Video stadig kommet utvalgt inn produksjon, særlig i form av programmer på NRK-TV, hvor det er utvalgt innkommet program på tegnspråk både for barn ("Tegnspråk") og voksne ("Tegnspråk").
 En av måtene er å utvalgt inn videobøker på tegnspråk, slik at døve får et helt bibliotek med litteratur (bøker) på tegnspråk.

Tekst-telefonen, hvordan fungerer den?
 De aller fleste døve har i dag teksttelefon. Det betyr at døve kan ringe til hørende - direkte - når begge parter har slik telefon. Men det betyr også at de døve kan ringe til alle som har vanlig telefon, og at den som har vanlig telefon kan ringe til alle som har teksttelefon.

Dette er mulig ved hjelp av en formidlingsentral - 149 - som formidler samtale fra teksttelefon til vanlig telefon, og omvendt.

Et døve hørende og bruker vanlig telefon, eller de 149. Når de får svar, oppgir de det navn og til nummer, og her dem formidlingsentralen til svar med tekstformidlingsentralen... Så når de som nummer 149 får kontakt med den døve, formidlingsentralen begynner å legge ut den døve svar, og så formidlingsentralen slik at de som har hørende kan 149 men den døve hørende kan på sin side. Den døve svarer sine svar, som kommer på skjermbilde hos 149 og får så svar til de. På denne måten løser man om ganske normal samtale mellom døve og hørende.

Omvendt slik den døve er 149 på sin teksttelefon og her 149 formidlingsentralen til vanlig telefon. Så når samtalene på samme måten som vanlig er mulig.

(Dette er en del av utvalgt informasjon, vil det være mulig til tekstformidlingsentralen?)

Tekniske hjelpemidler

Manglende hørsel gjør det vanskelig å fungere på visse områder og i visse situasjoner.

- Vi hører ikke at det ringer eller banker på døren.
- Vi hører ikke at vekkeklokken ringer.
- Vi hører ikke at barnet gråter/skriker.
- Vi hører ikke røykvarsleren.
- Vi kan ikke bruke telefonen.

Men de ovennevnte problemene er løst i løpet av bare de siste 30 årene!

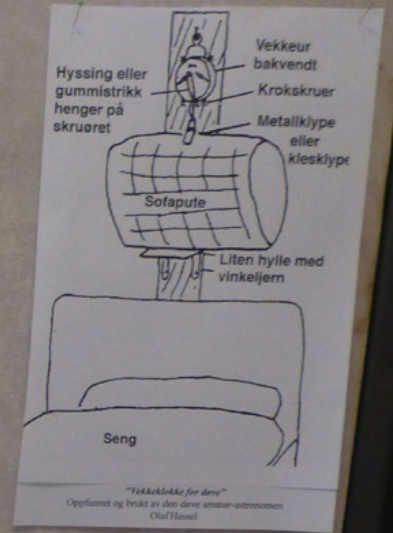
I 1964 oppnevnte Norges Døveforbund et teknisk utvalg. Da forbundet i 1968 ansatte sine første konsulenter på heltid, ble det fart i arbeidet. Etter hvert er det blitt utviklet meget gode tekniske hjelpemidler, som har ført til at døve har kunnet fungere bedre og bedre på områder hvor døvheten før var et tungt handikap.

Den første tiden måtte døve selv betale for hjelpemidlene, men allerede fra 1. juli 1971, da nye regler i "Lov om folketrygd" trådte i kraft, ble det tatt inn i lovverket at nødvendige tekniske hjelpemidler for døve skal dekkes av trygdeverket.

Senere kom også **tekst-telefonen** inn under samme regelverk. Regelen er at døve betaler det samme som hørende, altså at det er *utgifter utover det normale* som dekkes av trygden. *Likestilling!*

"Virkelig gode oppfinnelser" for døve som ikke kunne bruke vanlig vekkeklokke (Anonym oppfinner)

"Vekkeklokke for døve" Oppfunnet og brukt av den døve ansatt-astronomen Olaf Hassel

Hørselstekniske (audiotekniske) hjelpemidler

Det er lenge siden den siste nordmannen la bort hørerøret (høreluren). Nå finnes dette hjelpemiddelet bare på museum.

Høreapparatet: Noen få apparater kom hit til landet før 2. verdenskrig. Også noen få **høreanlegg** ble montert for klasseundervisning. Det førte til at elevene i noen få klasser satt med "hodetelefon" i en del av timene, mens læreren snakket inn i en mikrofon.

Etter krigen ble det fart i arbeidet med å forbedre både klassesett og individuelle høreapparater. Da så høreapparat ble vedtatt dekket over Folketrygden, først for barn, senere også for voksne, ble det til at de aller fleste som hadde hørselstet fikk seg høreapparat. **Telesynge** gjorde høreapparatet mer effektivt.

Nye og forbedrede apparater er stadig kommet på markedet. Felles for dem alle er at de **forsterker** lyden, de gir ikke hørsel. Mange som bruker høreapparat oppfatter bare en del lyder. Det vil si at de må støtte seg til munnavlesning og evt. tegn-til-tale eller tegnspråk for å oppfatte hva folk sier.

"Fra hørerørens glansperiode"

Hørerør - hører
Det ble brukt mange slags hørerør, for høreapparatet ble oppfunnet. Spesielt eldre mennesker som hørte dårlig kunne ha nytte av å få lyden (båen) sendt og noe forsterket rett inn i øret.

1st International Folk Dance Festival for the Deaf

Døve i arbeidslivet

Døve blir vanligvis regnet som solid, stabil arbeidskraft. Døvhet er sjelden et handikap på arbeidsplassene. Døve gjør normal arbeidsinnsats. Det vil si at man ikke merker forskjell på døve og hørende arbeidstakere. Der hvor man har erfaringer med døve på arbeidsplassen, vil man gjerne ha flere døve.

I forrige århundre, og langt inn i dette, var de aller fleste døve menn beskjeftiget som skomakere, skreddere og gårdsgutter. Så ble de skofabrikk- og konfeksjonsarbeidere. De døve damene ble stort sett tjenestefjerner på landet og syssler i byene.

Da yrkesskolen for døve ble opprettet i 1942 og fikk en jern- og metall-linje, førte det til at et stort antall døve kom inn på skibsbyggerier og mekaniske verksteder. Damene ble fabrikkarbeidere, men litt så begynte døve damer å få innpass på kontor, spesielt som "punchedamer" (arbeid med hullkort) og som fakturaskrivere.

Senere er flere og flere yrker blitt åpnet for døve av begge kjønn. Grunnen til dette er særlig bedre muligheter til utdanning i videregående skoler, og gjennom bruk av tolk både i yrkesopplæring og i teoretiske fag. Det er ikke så stor prosent av arbeidsplassene hvor hørsel er en betingelse for å fungere tilfredsstillende.

Likevel er det prosentvis flere døve enn hørende som er uten arbeid. Det skyldes for en del **fordommer**. Uansett hvor godt kvalifiserte de er, og selv om det er mangel på arbeidskraft med de fagkunnskaper den døve arbeidstakeren har, hender det at han blir avvist - på grunn av **døvheten** - slik som i tilfellet med Tore Froyens (se avsnittet) opplevde så sent som våren 1998. - Men han fant til slutt fram til en positiv arbeidsgiver...

Døve kan få dekket utgifter til tolk i forbindelse med opplæring på arbeidsplassen. Kommunikasjonen pleier ikke å være noe problem. Det sier de mange arbeidsgivere setter pris på at døve ikke "prater bort" tiden, men isteden konsentrerer seg bedre om selve arbeidet.

Endelig fikk Tore jobb

Den eneste jobben Tore Froyens hadde i 1998, var som skomaker. Han hadde vært skomaker i 15 år, men hadde aldri fått jobb på et skomakerverksted. Han hadde prøvd seg på mange arbeidsplasser, men hadde aldri fått jobb. Han hadde prøvd seg på mange arbeidsplasser, men hadde aldri fått jobb. Han hadde prøvd seg på mange arbeidsplasser, men hadde aldri fått jobb.

Døve demonstrerte mot TV 2

Skomaker-hammer
Konfirmasjonsgutt til Sivert Samuelsen som ble konfirmert i Trondheim i 1911. Her er en øst skomakerverktøyet på Navet og brukt av ham som skomaker gjennom 67 år - helt til 1978

En historisk hammer

De vil aller helst ha arbeid

"Nesten alle døve ble skomakere!"
I en 100 års periode fra ca. 1845 til ca. 1945 hadde de aller fleste døve menn skomaker-yrket som levevei. Denne yrket lærte de allerede på døvekoloniene, så de etter 1-2 år var i arbeidslivet for godkjente som skomaker.

Flisestang
som ble brukt av Sivert Samuelsen da han under 1. verdenskrig arbeidet på Bergen Skofabrikk. Yrket ble brukt til å hvide flisestangen under plugging av skomakeren.

dt
kruer
lktype
eller
klesktype

lle med
ørn

er-astronomien

International
ance Festival
he Deaf

Bergen og omegn

DØV TROMME-TOPP

Sensasjonelle Evelyn Glennie på Norgesturné

Vi blir alle døvte

Døve barn og integrering

Prinsessen lærer tegnspråk

Vi kan ikke basere utdanningen av våre døve-lærere på en frivillig ekstraundervisning

Døvehjemmet balanserer på eggen

Avviser kritikken fra Sartevik

16 te
eksamen
etter 5
travle år

Døve barn og integrering

Vi kan ikke basere utdanningen av våre døve-lærere på en frivillig ekstraundervisning

Prinsessen lærer tegnspråk

Vi kan ikke basere utdanningen av våre døve-lærere på en frivillig ekstraundervisning

Døve barn og integrering

Bergen by i 1880

Fisketorget i Bergen på den tiden døveforeningen ble stiftet - ca. 1880

Bergen sentrum i 1880, med Fisketorget og bortover mot Turvalmenningen. Her på bildet er det kanskje noen døve som diskuterer stiftelsen av Bergens Døvstammeforening???

Niels Christian Waage
Skolebestyrer Waage
Foreningens første formann
1880-1891

Fisketorget

Nygaten 5, hvor døveforeningen ble stiftet 30. mai 1880
Bestyrer Waage eide huset, og bodde her, og Bergens Døvstamme-Institut hadde skolelokaler her fra ca. 1875 til skolen ble nedlagt i 1895.
Waage ble selv døveforeningens første formann, og døveforeningen fikk gratis lokale i huset til sine møter.

Bergens Døvstammeforening i 1892
Bildet er tatt i Nygaten 5
Alle er fint pyntet, og skolens lærerpersonale er med.
Kanskje det var en festlig anledning.

Hjemmeside til Norsk Døvehistorisk Selskap
www.ndhs.no
Der finner du også link til døvemuseet i Bergen
samt alle våre medlemsblad "Budstikken" siden første utgivelse i 1961.

25 års jubileum og landsmøte i Bergen juli 1905
 En av dagene begynte med utflykt til Fantoft stavkirke og lunsj på «Birkelunden Hotel og Restaurant», og stemningen var god da deltakerne ble fotografert i friluft.
 Om kvelden var det fest med 130 deltakere.
 Festen ble åpnet med bønn av foreningens formann, pastor Madsen, og så var det minst 9 taler på festen. Redaktør Lars A. Havstad fra Oslo sluttet sin tale med:
 «Leve Bergens døve!»

Love
 De Døves Forening's Statutter

25 års jubilantene i 1905
 Da Bergens Døvstammeforening feiret 25 års jubileum, var det disse 10 personene som hadde vært med siden stiftelsen.
 Foran fra venstre:
 Sjur Tvedt, Lars M. Larsen, Christiane Rein, Kristian Teige, Bernt Olsen Rogne
 Bak fra venstre:
 Ivar Hansen, Mons Kvinge, Nils Vødd, Ole Teige og Johan Engelsen.
 Lars Martin Larsen og Kristian Teige regnes som foreningens stiftere.
 Bernt Olsen Rogne er bestefar til Birger og Albert Breiteig.
 Bare én kvinne, davelærer Christiane Rein, fordi hun var hørende (døve kvinner kunne ikke bli medlemmer de første årene)

Love
 De døves afholdelseforening
 i Bergen

Prominente Bergens-døve i 1911
 Foran fra venstre: Karen og Ansgar Breiteig, og Selma Nilsson. I midten fra v.: Ole Teige, Bernt og Gjertrud Rogne, Rasmine og Lars M. Larsen, og Martha Teige.
 Bak fra v.: Olaf og Olga Rogne, Albert Svendsen (fra Trondheim), Hilda og Jakob Hovland, skjørt, og Johannes Skodvin.

De Døves Forening
 Bernt Olsen Rogne

Noen av døveforeningens kjendiser feirer 17. mai i 1912
 Sitende fra venstre:
 Fruene Karen Breiteig, Hilda Hovland og Martha Teige.
 Stående fra venstre:
 Ansgar Breiteig, Martin Sjursen, Jakob Hovland, Johannes Skodvin, Ole Teige.
 Disse damene var i mange år ledere i De Døves Sjøfremning.
 Både Breiteig og Hovland fikk senere NDFs hedersmedalje.
 Ole Teige var kjent som fast skribent for statemønstret Michelsen.

Ved foreningens 100 års jubileum 1980
 var Toralf Magne Ringstø foreningsleder, det ble utgitt jubileums-bok (2 bind), og det ble utnevnt 7 nye æresmedlemmer:
 Fra venstre: Albert Breiteig, Konrad Rendedal, Birger Breiteig, Ragnvald Hammer, Helge Kjølberg, Eilif Ohna og Thorbjørn J. Sænder.

Nytt Døves Hus i Bergen av stor betydning for døve på Vestlandet

De Døves Forening i Bergen har i samarbeid med kommunen og andre interesserte parter etablert et nytt døves hus i Bergen. Dette huset vil bli et viktig samlingspunkt for døve på Vestlandet, og vil gi dem et bedre tilbud på fritidsaktiviteter og utdanning. Huset vil også være et viktig samlingspunkt for døve i Bergen, og vil gi dem et bedre tilbud på fritidsaktiviteter og utdanning.

BERGEN DØVEFORENING
 1880 - 1980
 100 ÅR
 30. MAI

LOV

BERGEN DØVEFORENING
 90 ÅR
 1880 - 30. mai 1970

LOV

BERGEN DØVEFORENING

Døvetolken er en hørende person som behersker både tegnspråk og norsk, slik at han kan oversette begge veier. En godkjent døvetolk har gjennomgått en utdanning og bestått eksamen.

Døvetolken skal fortløpende kunne stemmetolke for den døde, det vil si at han "avleser" den døde som bruker tegnspråk (uten stemme) og tolker dette for den/døe hørende på norsk talespråk.

Den andre veien skal døvetolken fortløpende kunne tegnspråktolke for den hørende, det vil si at han hører hva den hørende sier og gjentar dette for den/døe på tegnspråk (eventuelt med tegn til tale) uten stemme.

De døvetolkene som er godkjent, får timetbetaling etter vedtatte regler og satser. Dove kan betale tolkene med *tolkepassporder* som de har et begrenset antall av "til dagliglivets gjøremål". - I andre sammenhenger, som ved legebesøk, på sykehus, ved opplæring på arbeidsplassen og ved skolegang, blir tolken lønnet på annen måte, utenom kupongsystemet.

Man bestiller tolk gjennom den lokale Hjelpeinstitusjonen. Enkelte døvetolkere finner man også oppført i telefonkatalogen (de gule sidene) under oppslagsordet: Døvetolk.

BUDSTIKKEN
 MEDLEMSBLAD FOR BERGEN DOVEFORENING
 Utgitt av Bergen Døveforening

Sissel
 Sangfalsk fra Sørlandet

«Hele Norges» Sissel Kyrkjebø var gjest i døveforeningen 18. desember

Elev-arbeid

Dette er laget av Harald Hartveit som elev på døveskolen i Trondheim. Døveskolen i Bergen ble nedlagt i 1895 og i en 50 års periode var det at barne på Vestlandet gikk på døveskolen i Trondheim. Harald Hartveit falt på Osterøy i 1910 og døde i Bergen 1983.

Tolketjeneste for døde og døvblinde

Inntil 1978 var tolkingen som regel basert på frivillig veldedighet utført av døves slekt og venner, daveprester og andre hørende knyttet til døvemiljøet. Året 1978 ble imidlertid det første kullet tolker utdannet for profesjonell tjeneste, men med en utdanning på bare 2 + 2 uker. - To år senere øket kursets lengde til 3 + 3 uker, og senere har utviklingen gått videre slik at tolkundanningen i dag er 2-årig.

Utdanningen av døvetolkere er nå lagt til Institutt for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo og til Høgskolen i Sør-Trøndelag, med til sammen 40 studieplasser. Utdanningen omfatter tolking både for døde, døvblinde og døvblinde.

Den første faste offentlige stillingen som døvetolk ble opprettet i 1976 av Oslo kommune. I perioden 1989-91 ble det opprettet 17 stillinger i forbindelse med et prøveprosjekt, og senere er det opprettet en rekke faste stillinger knyttet til de lokale (fylkeskommunale) hjelpeinstitusjonene. Disse sentralene har dessuten fått ansvaret for å administrere den lokale tolketjenesten. De aller fleste tolkere arbeider imidlertid på fritidsbasis, noen engasjerer f.eks. som skolelærer på heltid, mens de øvrige som regel har sin arbeid ved siden av periodiske tolkeoppdrag.

Døvetolk brukes mest i forbindelse med helsevesen, hos lege, på sykehus og helsestasjon, hos fysioterapeut, psykolog, sinnlege s.l. i utdanning i grunns- og videregående skole, brykoler og universitet. - På møter i forbindelse med arbeid, på offentlige kontorer, barnevern, foreldre-møter, møter i boligbyggelag, ved familieredning, ved kirkelige handlinger som barmøder, konfirmasjon, bryllup og begravelse, - ved familiesammenkomster, - i forbindelse med dagliglivets gjøremål, som større innkjøp, innleggelse av kontrakter, ved kurs osv.

Problemet er som oftest at det ikke er nok tolker til å dekke behovet. Et krav fra daveorganisasjonen er derfor at utdanningskapasiteten må økes, at det opprettes flere stillinger og at kupongsystemet som begrenser retten til tolk etter behov til dagliglivets gjøremål må bli opphevet.

2.

Tilgjengelig

Duplikatoren her
ble brukt av døveprest Hammer
når han i de første årene skulle sende "sirkulærer" til de døve
på Vestlandet. Det er en *sprit-duplikator*!
Først måtte det skrives med skrivemaskin på gummiert papir,
som ble festet på trommelen, og så sveivet han.
Det kunne også tegnes litt med spesial-penn.
Dette var et tidkrevende (og skittent) arbeid, men det var ikke
kopieringsmaskiner på den tiden.

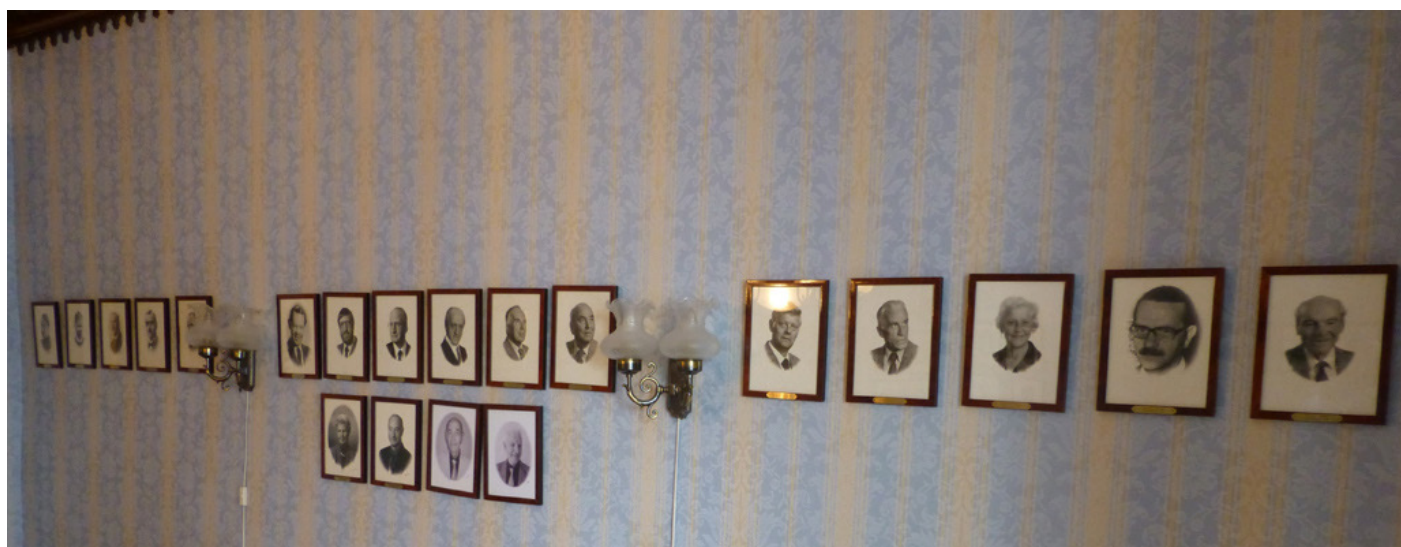
Ledere i Døves Idrettsklubb siden 1905

Ledere i Bergen Døvesenter siden 1880

Æresmedlemmer i Bergen Døvesenter

Ivar Hansen, Mons Kvinge, Nils Vedå, Ole Teige, Johan Engelsen,
Sjur Tvedt, Lars Martin Larsen, Christiane Rein, Kristian Teige, Bernt Olsen Rogne

Bergens Døvstummeforenings 25-Aars Jubilanter

30. Mai 1880—1905

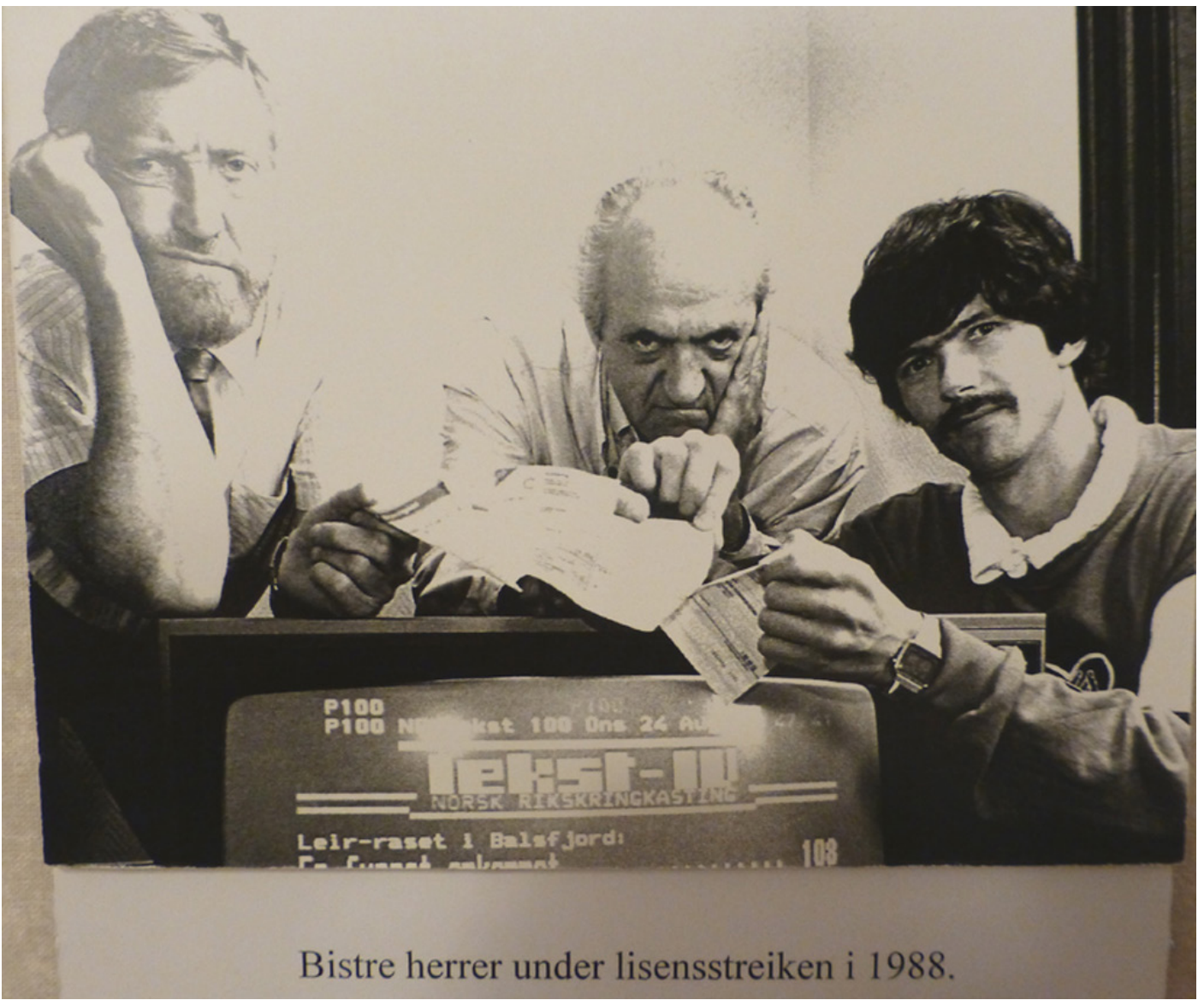

BERGEN DØVEFORENINGS STYRE VED 75 ÅRS JUBILEET 1955
Foran fra v.: Margit Hartveit, styremedlem, Eilif Anton Ohna, formann, Marta Sander, sekretær.
Bak fra v.: Nils Gjerstad, nestformann, Einar Stueland, styremedlem (hør.), Thorleif Wedaa, styremedlem (hør.).

BERGEN DØVEFORENINGS STYRE VED 100 ÅRS JUBILEET 1980
Foran fra v.: Ragnvald Hammer, protokollfører (hør.), Toralf Ringsø, formann, Marta Sander, sekretær, Helge Kjølleberg, nestformann. - Bak fra v.: Richard Berg, varamedlem, Oddlaug Karlsen, varamedlem, Edith Haaland, styremedlem, Konrad Rendedal, styremedlem (hør.), Norunn Kalvenes, styremedlem, Molly Kjellid, varamedlem.

Bistre herrer under lisenstreiken i 1988.

TV-apparat fra 1960-tallet

Brytere bak på gamle TV-apparater

Modem som noen av oss brukte som teksttelefon
via datamaskin

16 mm filmfremviser :-)

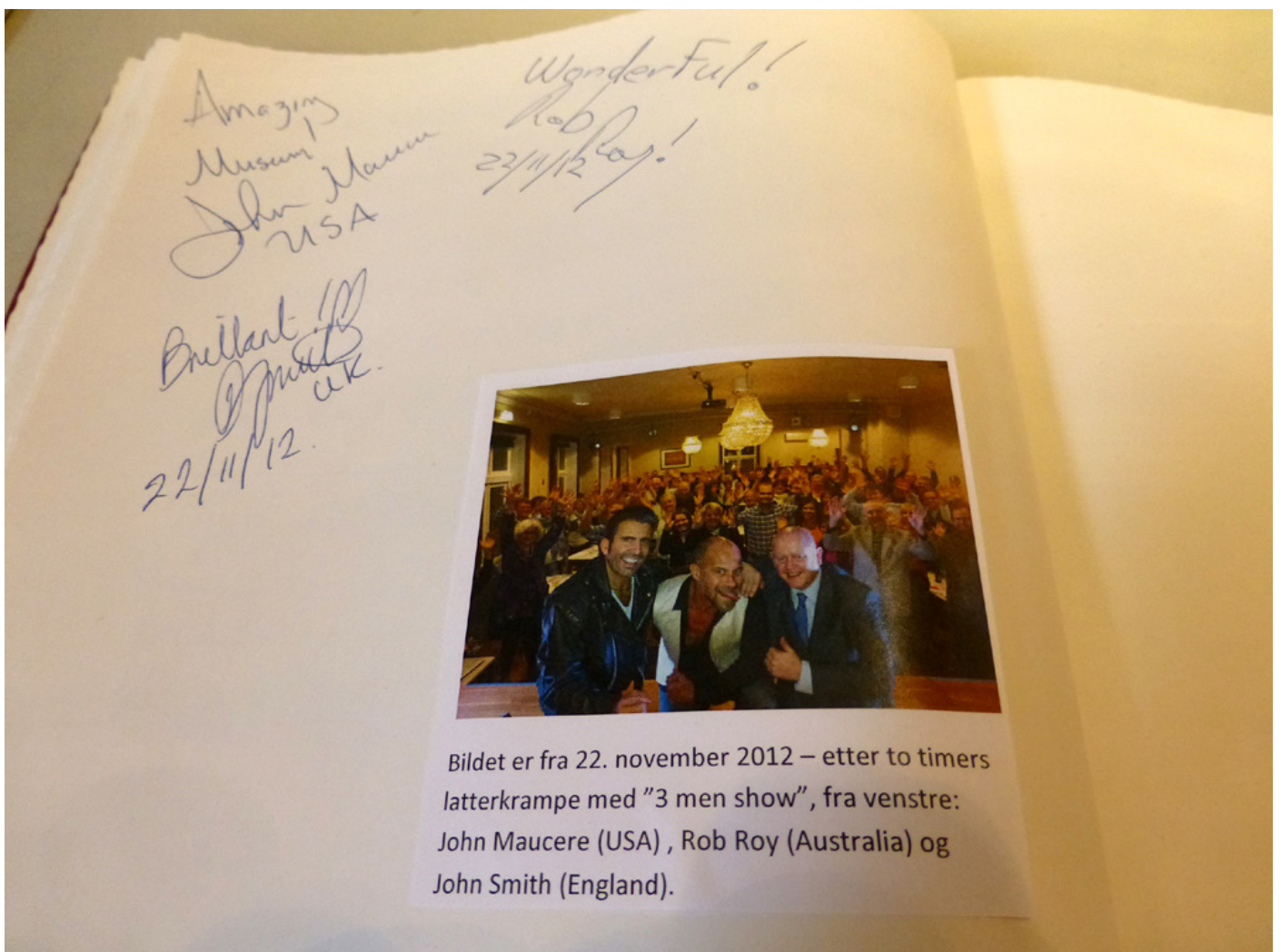

16 mm filmfremviser

Medlemsbladet Budstikken innbundet

Bildet er fra 22. november 2012 – etter to timers latterkrampe med "3 men show", fra venstre: John Maucere (USA), Rob Roy (Australia) og John Smith (England).

Denne oversikten finner du BAK DØREN inne i museet!

2000: Doveforeningen om-organiseres. Vi får Bergen Dovesenter	2000	1989: Den nye dovekirken blir innviet i Kalfarveien 77
1985: Doveforeningen flytter igjen: Kalfarveien 77 blir nytt Doves hus		1984: Bergen får igjen barneskole for dove Hunstad skole blir doveskole!
1977: Doves Trykkeri ASs nybygg innvies i Klaus Hanssensvei 22	1975	1974: Doveforeningen får nytt Doves hus Welhavensgate 68 på Mahlenpris
1973: Bjørkåsen skole innvies på Slatthaug og utvikler seg videre		1965: Doves aldershjem innvies (Dove- foreningen sto bak oppretteben)
1959: Doveforeningen kjøper feriehjem, «Risperen» i Lindås		1954: Barnehage for dove opprettes med lokaler i Bergen Doveforenings hus
1950: Doveforbundet får bergenske lokaler og kontor i Bergen	1950	1951: Doves Trykkeri AS opprettes med lokaler i Bergen Doveforenings hus
1942: Yrkerskole for dove opprettes i Bergen Doveforenings hus		1934: Bergen/Vestlandet får egen doveprest Einar Stueland
	1925	1920: Doveforbundets første landsmøte holdes - i Bergen.
1924: Doveforeningen flytter inn i eget hus Vestre Torvgate 20 a		1918: Doveforeningen får endelig dov- formann: Anders Rendedal
1918: Norske Doves Landsforbund stiftes 18. mai i Trondheim		1912: Doveforeningen skifter navn til De Doves Forening i Bergen
1902: Doves Syforening i Bergen stiftes (rennings første underavd.)	1900	1905: Idrettsklubben (De Doves Idrætsklub) stiftes
1895: Doveforeningen i Bergen (Dovstamme- institutter) nedlegges		1893: Conrad Svendsen (f. i Bergen) blir første doveprest og besøker byen
1883: Doveforeningens skoleplikt for dove trer i kraft fra 1. juli		1880: Bergens Dovstammeforening stiftes 30. mai, formann bestyrer Waage
	1875	
1850: Dovstamme-instituttet i Bergen åpner 15. oktober i Cort Pilsnug	1850	1848: Fredrik Glad Balchen (f. i Bergen) grunnlegger doveskole i Oslo, med tale-metoden
1825: Norges første doveskole åpnes, Thronbjørgens Dovstamme-Institutt	1825	1815: Første dove nordmann konfirmeres i København (A. C. Muller)
1807: Felles dansk-norsk doveskole åpnes i København	1800	